

5. vsled dedinskih razdelitev

in sporočil 1878	21,626.618	gld. ali 7·4	odstotkov.
1879	22,534.133	” ” 8·7	”
1880	24,094.529	” ” 9·0	”
Skupaj	68,254.280	gld. ali 8·3	odstotkov.

Zastavni dolgovi vsled posojil, v varstvo ostalih zneskov kupnin, potem dedinskih delov in sporočil so se primeroma do prejšnjega leta tedaj nekoliko povečali; temu nasproti so se pa zastavni dolgovi „vsled družih pogodb“ — največ zavarovanja za razglāšene kredite pri bankah, za sprejete dote itd. — potem zastavni dolgovi vsled opravičenih predznamb in eksek. vknjižb znižali. Posebno zadnja in nedvomljivo najhujša vrsta zastavnih dolgov kaže od 1876, v katerem letu je svota opravičenih terjatev in eksek. vknjiženih zastavnih dolgov v tem deceniji največja bila, nepretrgano in precejšno pomanjševanje. Po povedbah zemlje-knjižnih uradov znašalo je število novo vknjiženih zastavnih dolgov vsled :

	opravičenih predznamb	eksekutivnih vknjižb	skupaj
1876	5,386.063	gld. 27,934.270	gld. 33,320.333
1877	3,270.252	” 28,866.668	” 32,136.920
1878	2,571.326	” 25,647.319	” 28,218.645
1879	2,791.099	” 21,828.813	” 24,619.912
1880	12,555.975	” 17,927.550	” 20,083.525

„Statistische Monatschrift“. Dr. W.

**Kompenzacija v smislu §. 1438 in 1442 obč. drž.
zak. in dv. dekr. 22. junija 1836, št. 145.**

Na tožbo Jožefa P. de pr. 24. junija 1812, št. 590 je c. kr. okr. sodn. v B. z razsodbo 27. februarja 1882, št. 1390 za pravo spoznala: Toženi Andrej F., cesijonar Jožefa T. je dolžan spoznati, da je njemu po razsodbi 6. novembra 1881, št. 7204 zoper tožnika prisojena terjatev 110 gld. s. p, vsled kompenzacije ugasnila, da se ima torej vsled odloka 16. januarja 1882, št. 347 za to terjatev

zoper tožnika privoljena eksekucija ustaviti, in da je dolžan tudi povrniti sodne stroške itd.

Razsodba se opira na sledeče

razloge:

Jože T. je bil dolžan Jožetu P. več terjatev, ki so bile vknjižene na njegovih posestvih. Ko je Jože P. za izterjanje dolga iz sod. poravnave dne 28. aprila 1874, št. 3749 od 159 gld. 78 kr. s. p. eksekviral zastavljena zemljišča in ni hotel spoznati plačil, katere mu je baje nasprotnik na račun dajal, ga je poslednji tožil, da spozna ter mu povrne to, kar je on P.—ju dajal. Z razsodbo od 6. novembra 1881, št. 7204 je bil Jože P., ker pri dotični razpravi svojih terjatev compensando ni ugovarjal, obsojen plačati Jožetu T. znesek 110 gld. s. p. kot odškodnino za to, ker je več let vžival več dolžnikovih parcel.

To terjatev odstopil je Jože T. z cesijo 12. decembra 1881 Andreju Fr., kateremu se je vsled odloka od 16. januarja 1882, št. 347 proti Jožetu P. eksekucija privolila.

Jože T.—eva zemljišča so bila dne 14. januarja 1881 eksekutivno prodana. Ker tožnikova terjatev 159 gld. 78 kr. s. p. po dokazu razdelilnega odloka od 20. avgusta 1881 s skupilom ni bila pokrita, je vložil proti Andreju F. tožbo 24. januarja 1882, št. 590 trdeč, da se je terjatev 110 gld. z ono od 159 gld. 78 kr. pobotala in da se mora torej privoljena eksekucija ustaviti.

Ako se pomisli, da se po §. 1438 drž. zak. resnične in enakovrstne terjatve, kadar si pridejo nasproti, pobotajo ali kompenzirajo in ugasnejo kakor s plačilom, ako se dalje pomisli, da sta pričujoči dve terjatvi resnični in enakovrstni, da je tožnikova terjatev večja in stareja kakor toženčeva, da ima kompenzacija moč že takrat, kadar se snide z nasprotnikovo terjatvo, da je torej terjatev 110 gld. ugasnila ter je Jože T. ni mogel veljavno drugemu odstopiti, in ako se slednjič pomisli, da sme dolžnik po §. 1442 drž. zak. tudi nasproti cesijonarju ono terjatev uračuniti, katero je imel ob času odstopa pri prvem upniku, — je tožba opravičena.

C. kr. nadsodnija v Gradci je z razsodbo 5. aprila 1882, št. 4036 tožbo odbila iz sledečih

razlogov:

Tožnik se sklicuje na že ob času obstoječo terjatev, ko se je bila pravda med Jožetom T. in Jožetom P. zaradi pozneje Andreju Fr. odstopljene terjatve že pričela, in katero bi bil tedaj sedANJI tožnik lahko takrat compensando ugovarjal. Ako se pa tožnik pravice kompenzacije nasproti Jožetu T. ni poslužil ter je poslednji zadobil razsodbo od 6. novembra 1881, št. 7204, s katero se je pozneje Andreju Fr. cedirana terjatev za resnično spoznala, ima to ravno tisto moč, kakor če bi bil tožnik nasproti cesijonarju terjatev v smislu §. 1396 drž. zak. za resnično spoznal. Po tej razsodbi se torej tožnik ne more več poslužiti pravice kompenzacije. Okoliščina, da si pridete dve terjatvi nasproti, da pač pravico, kompenzacijo zahtevati, a terjatvi še le tedaj ugasnete, ako se je ta pravica zahtevala. Tožba je torej in posebno z ozirom na dvor. dekr. 22. junija št. 145 zb. just. zak. neopravičena, ker more le faktum, ki sledi razsodbi, prouzročiti, da se na podlagi te razsodbe dovoljena eksekucija ustavi.

V svojej reviziji je tožnik posebno poudarjal, da je bil tožbi Jožeta T. v prvi vrsti le namen, da se razsodi, koliko ima nasprotno on od Jožeta P. terjati, da je T. vse prav za prav le na račun tožnikovih terjatev dajal in da tožnik v prvi pravdi zlasti zaradi terjatve 159 gld. 78 kr. ni compensando ugovarjal, ker takrat še ni vedel, ako bo s skupilom zastavnih zemljišč pokrita.

C. kr. najvišje sodišče je potem z razsodbo od 7. junija 1882, št. 6106 nadsodnijsko razsodbo potrdilo iz sledečih

razlogov:

Z razsodbo od 6. novembra 1881, št. 7204 je terjatev Jožeta T. proti Jožetu P. v znesku 110 gld. dokazana. To terjatev je T. vsled cesije 12. decembra 1881 Andreju Fr. odstopil in poslednji z odlokom 16. januarja 1882, št. 347 eks. rubežen in cenitev premičnine proti Jožetu P. zadobil.

Temu nasproti je na podlagi sodn. poravnave 28. aprila 1874, št. 3749 terjatev Jožeta P. proti cedentu Jožetu T. v znesku 159 gld. 78 kr. dokazana. Da bi eksekucijo ustavil, se posluži P. ugovora kompenzacije z uporno tožbo in hoče to doseči s svojo nasprotno terjatvo. — Po kompenzaciji dolžnosti pač nehajo in ta moč sega tudi nazaj. A terjatev ne neha sama ob sebi, ako obstoji

nasprotna terjatev in kolikor se zneski obeh terjatev pokrijejo, ampak treba je, da se jeden obeh upnikov na to sklicuje. Akoravno se v §. 1443 drž. zak. kompenzacija „ugovor“ imenuje, vendar ne sledi iz tega, da se ne more s tožbo zahtevati.

Tudi ni dvomiti, da je med eksekucijo dovoljen ugovor kompenzacije in sicer tudi z uporno tožbo. Ker pa le čini (facta), ki sledé razsodbi ali sodn. poravnavi, prouzročijo, da neha eks. pravica (dvor. dekr. 22. junija 1836, št. 145), je razvidno, da ne more dolžnik vsake terjatve, ki ima lastnosti §. 1438, s terjatvo, zaradi katere se je eksekucija pričela, kompenzirati. Čin, na katerega se sklicuje tožnik, je obstal že pred razsodbo, na podlagi katere se je Andreju Fr. privolila eksekucija. Razun tega bi se bil Jože P. pravice kompenzacije lahko v prvi pravdi poslužil. Ker torej tožnikova terjatev ni še le po razsodbi 6. novembra 1881 oziroma po dotični razpravi nastala, se je morala tožba odbiti ter nadsodn. razsodba potrditi.

—r.

Kdaj naj se zatoženca k lokalnemu ogledu (§. 254 kaz. pr. r.) pokliče? 2. Kdaj se sme privatni udeleženec kazenski obravnavi pridružiti (§. 47 kaz. pr. r.)? 3. Načelo, kako naj sodišče razsodi o predlogih, da naj se nove priče povabijo. 4. Presoja zdravniških mnenj po novih zdravnikih (§. 126 kaz. pr. r.). 5. Specijaliziranje glavnega vprašanja (§. 318 kaz. pr. r.).

Zjutraj dne 17. julija 1876 odpeljal se je Henry Perreau, imenovan de Tourville, s svojo soprogo od gostilne v Spondinigu na Stilsfer Joch, je zajuterkoval ob pol 12. uri v Trafoi-ju ter dospel ob 2. uri na Franzenshöhe. Tam si je dal vina k vozu prinesiti, ter se potem odpeljal proti Ferdinandshöhe, najvišjemu mestu ceste proti Bormio. — Komaj pa so polovico pota za sabo imeli, ko Tourville opomni, da je prepozno, da bi se na vrh vozili. Zaradi tega peljali so se zopet nazaj in so bili ob 3. uri zopet na Franzenshöhe. Tourville tu zapove, naj se konji v hlev denejo